

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

ČLOVEK A SVET PRÁCE

GYMNÁZIUM ANTONA BERNOLÁKA
LICHNEROVA 69, 903 01 SENEČ

TECHNIKA

ISCED 2

ČLOVEK A SVET PRÁCE

OBSAH

TECHNIKA	ISCED 2	3
Technika	sekunda	15
Technika	tercia	20

ČLOVEK A SVET PRÁCE

TECHNIKA

ISCED 2

HODINOVÉ DOTÁCIE

Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Človek a svet práce	technika		1	1			

Vzťah k práci, otázky výberu povolania sú základom tejto vzdelávacej oblasti. Cieľom je pripraviť žiakov na život v praxi, na to, aby sa v budúcnosti dokázali uplatniť na trhu (napr. dokázali dodržiavať pravidlá, povinnosti a záväzky, aby sa vedeli adaptovať na zmenené pracovné podmienky). Oblasť vzdelávania sa sústreďuje na to, aby žiaci dokázali pristupovať k výsledkom pracovnej činnosti nielen z hľadiska kvality, ale aj funkčnosti, hospodárnosti a spoločenského významu.

Vzdelávanie v tejto oblasti smeruje k vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov tým, že vede žiakov k:

- pozitívnemu vzťahu k práci a k zodpovednosti za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce,
- osvojeniu základných pracovných zručností a návykov v rôznych pracovných oblastiach, k organizácii a plánovaniu práce a k používaniu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri práci i v bežnom živote,
- vytrvalosti a sústavnosti pri plnení zadaných úloh, k uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov pri pracovnej činnosti a k vynakladaniu úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku,
- autentickému a objektívnemu poznávaniu okolitého sveta, k potrebnej sebadôvere, k novému postoju a hodnotám vo vzťahu k práci človeka, technike a životnému prostrediu,
- chápaniu práce a pracovnej činnosti ako príležitosti k sebarealizácii, sebazvdelávania a k rozvíjaniu podnikateľského myslenia,
- orientácii v rôznych oboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojeniu potrebných poznatkov a zručností významných pre možnosť uplatnenia, pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu,
- k rešpektovaniu environmentálnych hodnôt a chápaniu recyklácie materiálov a produktov

ČLOVEK A SVET PRÁCE

SWOT ANALÝZA

Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti:	Riziká:
plne kvalifikovaní učitelia pripravenosť učiteľov pracovať s IKT pozitívny postoj učiteľov k zmenám vo výchovno-vzdelávacom procese: dôraz na experiment, medzipredmetové vzťahy, zdravý životný štýl predmetová olympiády	špeciálna učebňa na techniku materiál na zhotovovanie výrobkov	vytvorenie vlastného vzdelávacieho programu možnosť získania finančných prostriedkov z grantov a projektov medzipredmetové vzťahy	nedostatok finančných prostriedkov na modernizáciu vyučovania

CHARAKTERISTIKA

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce zahŕňa široké spektrum pracovných činností a technológií, vedie žiakov k získaniu základných užitkových zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov.

Koncepcia vzdelávacej oblasti Človek a svet práce vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých žiaci prichádzajú do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou .v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach.

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce sa zameriava na praktické pracovné návyky a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitou zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti. Tým sa odlišuje od ostatných vzdelávacích oblastí a je ich určitou protiváhou. Je založená na tvorivej spolupráci žiakov.

ČLOVEK A SVET PRÁCE

VŠEOBECNÉ (UNIVERZÁLNE) KOMPETENCIE ŽIAKA

1. schopnosť riešiť problém, schopnosť uplatňovať tvorivé nápady vo svojej práci,
2. schopnosť preberať zodpovednosť, schopnosť byť samostatným, schopnosť hodnotiť a vyjadrovať vlastný názor,
3. schopnosť sebapoznania a seba hodnotenia v smere vlastnej profesijnej orientácie,
4. schopnosť flexibilne reagovať na zmeny na trhu práce v snahe čo najlepšie sa uplatniť.

PRACOVNÉ KOMPETENCIE ŽIAKA

- používa bezpečné a účinné materiály, nástroje a vybavenie, dodržiava stanovené pravidlá, plní povinnosti a záväzky, adaptuje sa na zmenené alebo nové pracovné podmienky
- pristupuje k výsledkom pracovnej činnosti nielen z hľadiska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a spoločenského významu, ale i z hľadiska ochrany svojho zdravia i zdravia druhých, ochrany životného prostredia i ochrany kultúrnych a spoločenských hodnôt
- využíva znalosti a skúsenosti získané v jednotlivých vzdelávacích oblastiach v záujme vlastného rozvoje i svojej prípravy na budúcnosť, robí podložené rozhodnutia o ďalšom svojom vzdelávaní a profesionálnom raste
- orientuje sa v základných aktivitách ktoré bude potrebovať k uskutočneniu podnikateľského zámeru a k jeho realizácii, chápe podstatu, cieľ a riziko podnikania, rozvíja svoje podnikateľské myslenie

HODNOTENIE A KLASIFIKÁCIA

Vo vyučovaní techniky bude prevládať **uvedomeno-praktická metóda, t.z. uvedomelé učenie**. Chceme vylúčiť doterajšie nefunkčné teoretizovanie a **zamerať sa na rozumovú, citovú a vôľovú stránku osobnosti žiaka**. Vo vyučovaní sa do popredia dostane analýza a interpretácia prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré budú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii. Najvhodnejšími metódami a formami na dosiahnutie daných cieľov budú aktivizujúce vyučovacie metódy:

- **samostatná práca žiakov,**
- **práca vo dvojiciach**
- **skupinová práca.**

ČLOVEK A SVET PRÁCE

Budeme využívať všetky formy:

- **motivačné** (motivačný rozhovor, beseda...),
- **expozičné** (názorné ukážky, exkurzie...),
- **problémové** metódy (projekty...).

Na hodinách budeme využívať vhodné demonštračné pomôcky a didaktickú techniku, najmä prácu s počítačom. Najväčší akcent pri využívaní metód foriem a postupov na hodinách budeme kladť v prvom rade na vlastnú tvorbu, **prácu s informáciami,, schopnosť argumentovať ap.**

Podkladom pre súhrnnú klasifikáciu predmetu sú:

- Prezentácie študentov, IKT zručnosti
- Testy na technickú olympiádu,
- Tvorba testov a projektov z prebraného učiva v programe HOT POTATOES
- Praktické činnosti podľa možností školy (práca s papierom, textilom, stavebnicami ...)

Stupeň 1 (výborný)

Žiak ovláda poznatky, pojmy a zákonitosti podľa učebných osnov a vie ich pohotovo využívať pri intelektuálnych, motorických, praktických a iných činnostiach. Samostatne a tvorivo uplatňuje osvojené vedomosti a kľúčové kompetencie pri riešení jednotlivých úloh, hodnotení javov a zákonitostí. Jeho ústny aj písomný prejav je správny, výstižný. Grafický prejav je estetický. Výsledky jeho činností sú kvalitné až originálne.

Stupeň 2 (chválitebný)

Žiak ovláda poznatky, pojmy a zákonitosti podľa učebných osnov a vie ich pohotovo využívať. Má osvojené kľúčové kompetencie, ktoré tvorivo aplikuje pri intelektuálnych, motorických, praktických a iných činnostiach. Uplatňuje osvojené vedomosti a kľúčové kompetencie pri riešení jednotlivých úloh, hodnotení javov a zákonitostí samostatne a kreatívne alebo s menšími podnetmi učiteľa. Jeho ústny aj písomný prejav má občas nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. Grafický prejav je prevažne estetický. Výsledky jeho činností sú kvalitné, bez väčších nedostatkov.

Stupeň 3 (dobrý)

Žiak má v celistvosti a úplnosti osvojené poznatky, pojmy a zákonitosti podľa učebných osnov a pri ich využívaní má nepodstatné medzery. Má osvojené kľúčové kompetencie, ktoré využíva pri intelektuálnych, motorických, praktických a iných činnostiach s menšími nedostatkami. Na podnet učiteľa uplatňuje osvojené vedomosti a kľúčové kompetencie pri riešení jednotlivých úloh, hodnotení javov a zákonitostí. Podstatnejšie nepresnosti dokáže s učiteľovou pomocou opraviť. V ústnom a písomnom prejave má častejšie nedostatky v správnosti, presnosti, výstižnosti. Grafický prejav je menej estetický. Výsledky jeho činností sú menej kvalitné.

Stupeň 4 (dostatočný)

ČLOVEK A SVET PRÁCE

Žiak má závažné medzery v celistvosti a úplnosti osvojenia poznatkov a zákonitostí podľa učebných osnov ako aj v ich využívaní. Pri riešení teoretických a praktických úloh s uplatňovaním kľúčových kompetencií sa vyskytujú podstatné chyby. Je nesamostatný pri využívaní poznatkov a hodnotení javov. Jeho ústny aj písomný prejav má často v správnosti, presnosti a výstižnosti vážne nedostatky. V kvalite výsledkov jeho činností sa prejavujú omyly, grafický prejav je málo estetický. Vážne nedostatky dokáže žiak s pomocou učiteľa opraviť.

Stupeň 5 (nedostatočný)

Žiak si neosvojil vedomosti a zákonitosti požadované učebnými osnovami, má v nich závažné medzery, preto ich nedokáže využívať. Pri riešení teoretických a praktických úloh s uplatňovaním kľúčových kompetencií sa vyskytujú značné chyby. Je nesamostatný pri využívaní poznatkov, hodnotení javov, nevie svoje vedomosti uplatniť ani na podnet učiteľa. Jeho ústny a písomný prejav je nesprávny, nepresný. Kvalita výsledkov jeho činností a grafický prejav sú na nízkej úrovni. Vážne nedostatky nedokáže opraviť ani s pomocou učiteľa.

PRIEREZOVÉ TÉMY

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

Cieľom prierezovej témy je:

1. umožniť žiakom, aby všetci mali rovnakú príležitosť rozvíjať svoj potenciál,
2. vychovať žiakov ako občanov rešpektujúcich svoju i iné kultúry ako rovnocenné,
3. podporiť rozvoj tolerancie, rešpektu a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti,
4. vychovať žiakov ako občanov schopných s príslušníkmi svojej kultúry i iných kultúr konštruktívne komunikovať a spolupracovať.

MEDIÁLNA VÝCHOVA

Cieľom prierezovej témy je:

1. umožniť žiakom zmysluplne rozvíjať spôsobilosť kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty,
2. vychovať žiakov ako občanov schopných vytvoriť si vlastný názor na základe prijímaných informácií,
3. formovať schopnosť mládeže kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá,
4. formovať schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

OSOBNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

Cieľom prierezovej témy je:

1. rozvíjať u žiakov kreativitu, sebareflexiu, sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru,

ČLOVEK A SVET PRÁCE

2. formovať pocit zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebavzdelávanie,
3. pomáhať žiakom získavať a udržať si osobnostnú integritu,
4. pestovať kvalitné medziľudské vzťahy,
5. rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu.

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

Cieľom prierezovej témy je:

1. rozvíjať u žiakov schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi,
2. rozvíjať schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu,
3. rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni,
4. rozvíjať vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu,
5. vedieť hodnotiť objektivitu a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská,
6. využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce.

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA

Cieľom prierezovej témy je:

1. formovať vzťah žiakov k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí,
2. poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky,
3. osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života.

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI

Cieľom prierezovej témy je:

1. rozvíjať schopnosť používať informácie, pracovať s nimi, komunikovať, argumentovať, riešiť problémy,
2. rozvíjať schopnosť pracovať v skupine,
3. vedieť organizovať svoju prácu i prácu tímu,
4. rozvíjať schopnosť získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť, selektovať a spracovávať ich,
5. rozvíjať schopnosť hľadať problémy, navrhnuť postup riešenia problému a spracovať algoritmus riešenia problému,,
6. naučiť žiakov prezentovať svoju prácu písomne i verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií,
7. rozvíjať schopnosť žiakov na základe získaných informácií formulovať jednoduché závery,
8. rozvíjať schopnosť žiakov na základe stanovených kritérií posúdiť rôzne riešenia a ich kvalitu,

ČLOVEK A SVET PRÁCE

9. rozvíjať schopnosť žiakov kultivovane prezentovať svoje produkty, názory, vedieť prijať kompromis alebo stanovisko inej strany, poznať základy jednoduchej argumentácie a vedieť ich použiť na obhájenie vlastného,
10. vedieť využívať rôzne typy prezentácií.

DOPRAVNÁ VÝCHOVA

V každodennom živote sa žiaci stávajú účastníkmi cestnej premávky ako chodci, cyklisti, cestujúci v prostriedkoch hromadnej alebo osobnej dopravy a pod. Okrem pozitívnych stránok má doprava a motorizmus aj veľa záporných stránok. Neúmerný je počet dopravných nehôd, ktorých účastníkmi sú deti v mladšom a staršom školskom veku. Základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách získavajú deti najmä prostredníctvom školy.

Dopravná výchova je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov. Úlohou dopravnej výchovy v školách je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov – pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte školy, na detských dopravných ihriskách (ďalej len DDI) alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy.

Ciele dopravnej výchovy na ZŠ sú zamerané na všetky tri oblasti osobnosti žiaka, na oblasť kognitívnu, afektívnu a psychomotorickú, ktoré je potrebné proporcionálne rozvíjať. Ciele sú zostavené v zmysle týchto kritérií:

1. pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
2. formovať mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
3. osvojiť si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, ako chodec, cyklista, cestujúci (spolujazdec),
4. naučiť deti pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
5. zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
6. zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
7. pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
8. uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

LEGENDA

Multikultúrna výchova	MKV
Mediálna výchova	MV
Osobný a sociálny rozvoj	OSR
Environmentálna výchova	ENV
Ochrana života a zdravia	OŽZ
Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	TPPZ
Dopravná výchova	DP

NÁRODNÝ ŠTANDARD FINANČNEJ GRAMOTNOSTI

Národný štandard finančnej gramotnosti (schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 19. marca 2009 pod číslom CD-2009-22702/9699-1:913) popisuje minimálne požiadavky na funkčnú finančnú gramotnosť absolventov prostredníctvom osvojených kompetencií.

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

Finančná gramotnosť je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako **vek, rodina, kultúra či miesto bydliska**. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie

ABSOLVENT STREDNEJ ŠKOLY BY MAL BYŤ SCHOPNÝ:

- nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie,
- poznať základné pravidlá riadenia vlastných financií,
- naučiť sa rozoznávať riziká v riadení vlastných financií,
- stanoviť si finančné ciele a naplánovať si ich dosiahnutie,
- rozvinúť potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť sporiť,
- efektívne používať finančné služby,
- plniť svoje finančné záväzky,
- zveľaďovať a chrániť svoj majetok,
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny,
- vedieť a byť schopný hodnotiť úspešnosť vlastnej sebarealizácie,
- inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností,
- poznať príklady úspešných jednotlivcov v svojej plánovanej profesijnej ceste,
- poznať podmienky, vylučujúce neúspešnosť jednotlivca a rodiny,
- porozumieť základným pojmom v oblasti finančnictva a sveta peňazí,
- orientovať sa v oblasti finančných inštitúcií (NBS, komerčné banky, poisťovne a ostatné finančné inštitúcie),
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný tieto práva uplatňovať.

Finančne gramotní absolventi stredných škôl by mali aspoň vo všeobecnosti chápať všetky kľúčové aspekty osobných financií. Títo absolventi budú mať istotu, že budú samostatne schopní nájsť si a použiť informácie potrebné pri špecifických finančných výzvach, zoči-voči ktorým sa môžu čas od času ocitnúť. Práve v súvislosti s týmto

ČLOVEK A SVET PRÁCE

Národný štandard finančnej gramotnosti naznačuje, akými poznatkami, zručnosťami a skúsenosťami musia pedagogickí zamestnanci a žiaci disponovať, aby mohli nepretržite rozširovať svoje vedomosti o osobných financiách podľa toho, ako sa budú meniť ich zodpovednosti a príležitosti.

SPÔSOB IMPLEMENTÁCIE

Pri sprostredkovaní informácií, ktoré sú rozpracované do celkových a čiastkových kompetencií je potrebné zachovať vzťah k základnému rámcu finančnej gramotnosti ako celospoločenskej osvety a tieto riešiť vo vzťahu:

- k fungovaniu jednotlivca a rodín v ekonomickej oblasti,
- k pochopeniu otázky bohatstva a chudoby,
- k hodnotovej orientácii k peniazom,
- k modelom zabezpečenia jednotlivca a rodín peniazmi s uvedením príkladov extrémov,
- k osobným a rodinným modelom zabezpečenia životných potrieb.

TÉMY, KOMPETENCIE A ČIASTKOVÉ KOMPETENCIE

Kompetencie sa postupne zameriavajú na minimálnu úroveň, až do momentu absolvovania strednej školy. Témy, celkové a čiastkové kompetencie opisujú vybrané poznatky, zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti.

Celkovo sú **Témy zoradené do siedmych vybraných kategórií finančnej gramotnosti.**

1. Človek vo sfére peňazí

*Celková kompetencia **Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrané a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.***

- 1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.
- 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.
- 1.3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.
- 1.4: Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.
- 1.5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia **Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.**

- 2.1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
- 2.2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rozmanitých zdrojov.
- 2.3: Kontrolovať osobné informácie.
- 2.4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.
- 2.5: Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.
- 2.6: Vedieť stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia **Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.**

- 3.1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
- 3.2: Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických potrieb) jednotlivca a rodiny.
- 3.3: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.
- 3.4: Identifikovať zdroje osobných príjmov.
- 3.5: Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.
- 3.6: Opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.
- 3.7: Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti a inšpirovanie sa úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia **Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.**

- 4.1: Vypracovať osobný finančný plán.
- 4.2: Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.
- 4.3: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.
- 4.4: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe.

ČLOVEK A SVET PRÁCE

- 4.5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.
- 4.6: Uvedomiť si účel a dôležitosť poslednej vôle.

5. Úver a dlh

Celková kompetencia **Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.**

- 5.1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.
- 5.2: Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať oprávnenia žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.
- 5.3: Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť.
- 5.4: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov.

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia **Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.**

- 6.1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.
- 6.2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie buduje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.
- 6.3: Zhodnotiť investičné alternatívy
- 6.4: Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.
- 6.5: Vysvetliť vplyv daní na návratnosť investícií.
- 6.6: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia **Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.**

- 7.1: Pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík.
- 7.2: Zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.
- 7.3: Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.

ČLOVEK A SVET PRÁCE

- 7.4: Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.
- 7.5: Vysvetliť v rámci súkromného poistenia podstatu a význam poistenia majetku, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia.

ČLOVEK A SVET PRÁCE

TECHNIKA

SEKUNDA

UČEBNÉ ZDROJE

- Literatúra**

Fyzika pre ZŠ 9 – 1. diel	Macháček Martin	SPN - Mladé letá, s. r. o.
Fyzika pre ZŠ 9 – 2. diel	Macháček Martin	SPN - Mladé letá, s. r. o.
Technická výchova pre 5. až 9. ročník ZŠ	Ivan krušpán a kol.	Expol Pedagogika, s.r.o.

- Didaktická technika**

Dataprojektor, PC, interaktívna tabuľa

- Materiálne výučbové prostriedky**

prezentácie a testy k tematickým celkom, PowerPoint, Excel, HotPotatoes

- Ďalšie zdroje**

Internet: www.infovek.sk, www.zborovna.sk

Tematický celok	Prierezové témy	Finančná gramotnosť	Medzipredmetové vzťahy
Človek a technika	ENV – 3, 4 OŽZ – 2, 3 TPPZ – 1, 5 OSR - 3	1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	SJL opis pracovného postupu FYZ jednoduché stroje
Grafická komunikácia	ENV – 1, 2, 3 OŽZ – 1, 2 OSR - 1, 2	1.3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby	INF informácie okolo nás
Materiály a technológie	ENV – 3, 4 OŽZ – 2, 3 TPPZ – 1, 5 OSR - 3	1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	DEJ architektúra

ČLOVEK A SVET PRÁCE

CELKOVÝ POČET HODÍN:

1. Človek a technika	10
2. Grafická komunikácia	10
3 Materiály a technológie	13

Tematický celok	téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Stratégie vyučovania		Hodnotenie	
				metódy	formy	metódy	prostriedky
Človek a technika	Technika, technické prostredie.	Úvod do vyučovania predmetu technika. Pojem technika a technické prostredie, ktoré nás obklopuje. Vzťah techniky a človeka.	Žiak vie: Poznať a vlastnými slovami popísať zásady vhodného a bezpečného správania. vie vysvetliť pojem technika, technické prostredie a technické dielo ako produkt ľudskej činnosti.	vysvetlenie praktické práce skupinová práca práca s PC a datprojektorom internet	motivačné malé projekty podporujúce medzi predmetové vzťahy	Priebežné skúšanie	ústna odpoveď projekt
.	Dejiny techniky Slovenskí vynálezcovia	Dejiny techniky, najdôležitejšie vynálezy ľudstva. Žiaci sa v tomto tematickom celku oboznámi s pojmom technika, spoznajú vzťahy medzi technikou a prírodou, technikou a spoločnosťou s využitím osobných skúseností. Získajú základné informácie o slovenských vynálezoch	Vedieť vymenovať pozitívne a negatívne dôsledky techniky. Oboznámiť sa s najvýznamnejšími objavmi a vynálezmi 18. – 20. storočia. Oboznámiť sa s poznatkami histórie na Slovensku a so slovenskými vynálezcami.	vysvetlenie praktické práce skupinová práca práca s PC a datprojektorom , internet	motivačné samostatná práca na projekte	Overujúce skúšanie	ústna odpoveď projekt

ČLOVEK A SVET PRÁCE

		a histórii techniky všeobecne a na Slovensku.					
	Projekt: nástenný obraz – dejiny techniky	Projekt: nástenný obraz – dejiny techniky. Prezentácia prác pred kolektívom.	Prezentuje projekt pred kolektívom	vysvetlenie praktické práce skupinová práca práca s PC a datprojektorom internet	malé projekty podporujúce medzi predmetové vzťahy samostatná práca na projekte	Overujúce skúšanie	ústna odpoveď didaktický test projekt
	Vznik výrobku: Myšlienka - konštrukcia - výroba - využitie	Úlohy zamerané na navrhovanie technických produktov zlepšujúcich kvalitu života človeka a prírody	Vedieť vysvetliť pojem technologický postup a opísať všeobecne cestu vzniku výrobku.	verbálna koncepcia vyučovania výkladovo-illustratívne vyučovanie tvorba projektu a prezentačné zručnosti reproduktívne vyučovanie	motivačné samostatná práca na projekte	Priebežné skúšanie	ústna odpoveď projekt
2.Grafická komunikácia	Základy navrhovateľskej činnosti Základy technického komunikácie	Mať schopnosť zvládnuť proces učenia sa, rozvíjať ho na základe aktívnej pracovnej činnosti.	Vedieť realizovať drobný projekt (zhotoviť technický náčrt, vybrať vhodný materiál, zvoliť konštrukčné riešenia a spoje, navrhnuť technológie),	vysvetlenie praktické práce skupinová práca práca s PC a datprojektorom internet	motivačné samostatná práca na projekte		ústna odpoveď projekt
	Počítač a technické kreslenie	Vedieť získavať poznatky z rôznych informač. zdrojov /encyklopédie, internet, odborné časopisy/.	Poznať proces vzniku technického produktu. Mať schopnosti vytvárať a realizovať technické myšlienky pre vlastné	vysvetlenie praktické práce skupinová práca práca s PC a datprojektorom	skupinová práca	Priebežné skúšanie	ústna odpoveď projekt

ČLOVEK A SVET PRÁCE

		Možnosť vyniknúť aj slabšie prospievajúcim	potreby pre potreby školy, pre komerčné aktivity a pod.	internet			
3 Materiály a technológie	Drevo ako technický materiál – význam, vlastnosti a využitie. Opracovanie dreva	Poznať základné druhy technických materiálov Vedeť správne preniesť tvar a rozmery predmetu z výkresu na opracúvaný materiál, správne voliť meradlá a pomôcky na obrysovanie. Vedeť pracovať podľa jednoduchého technologického postupu a technického výkresu. Poznať a rozlíšiť základné druhy technických materiálov – drevo	Vie rozoznať mäkké a tvrdé drevo (uviesť dva príklady), pozná vlastnosti dreva, spôsob použitia dreva a jeho výhody a nevý. Vie vybrať vhodný druh dreva pre určitý jednoduchý výrobok. Získa zručnosť pre jednoduché opracovanie dreva.	vysvetlenie praktické práce skupinová práca práca s PC a datprojektorom internet	motivačné skupinová práca diferencované vyučovanie	Priebežné skúšanie	ústna odpoveď projekt
	Opracovanie dreva Kov - vlastnosti a využitie, rozoznávanie Jednoduché práce s drôtom. Obnoviteľné zdroje surovín – kovy	Poznať základné nástroje na ručné opracovanie dreva, kovu a plastov. Prakticky si precvičiť / podľa možnosti a vybavenia školy/ a osvojiť jednotlivé elementárne zručnosti pri opracovaní dreva, kovov a plastov / pilovanie, vŕtanie dreva, ohýbanie plastov a plechu, strihanie,	Vie poskytnúť prvú pomoc pri rezných poraneniach a iných úrazoch. Budovať si kladný vzťah k práci a sebadôveru na základe výsledku svojej práce. Žiak získa schopnosť vytvárať a realizovať jednoduché technické myšlienky.	vysvetlenie praktické práce skupinová práca práca s PC a datprojektorom internet	malé projekty podporujúce medzi predmetové vzťahy	Priebežné skúšanie	ústna odpoveď projekt

ČLOVEK A SVET PRÁCE

		sekanie drôtu a plechu /					
	Plasty, vlastnosti a použitie. Termoplasty a reaktoplasty.	Žiak rozlíši rozdiel medzi železom a oceľou. Na ukážke pomenuje základné kovy (železo, hliník, meď, cín, zinok) ich zliatiny (oceľ, mosadz, bronz, dural), vlastnosti a uvedie príklady ich využitia. Práca s drôtom. Rozvíjanie tvorivosti, zručnosti pri praktickej činnosti. Správne volí a využíva náradie. Vytváranie kladného postoju k práci. Projekt: zapichovátko do kvetináča	Rozvíja svoju zručnosť pri praktickej činnosti a výsledok svojej práce vie prezentovať pred kolektívom. Žiak chápe, analyzuje hodnotí vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím, svoju vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu.	vysvetlenie praktické práce skupinová práca práca s PC a datprojektorom internet	expozičné skupinová práca	Priebežné skúšanie	ústna odpoveď didaktický test projekt
	Prezentácia prác pred kolektívom	Prezentácia prác pred kolektívom.	Žiak prezentuje projekt	Prezentácia práca s PC a datprojektorom internet	malé projekty podporujúce medzi predmetové vzťahy		projekt

ČLOVEK A SVET PRÁCE

TECHNIKA

TERCIA

UČEBNÉ ZDROJE

- Literatúra**

Fyzika pre ZŠ 9 – 1. diel	Macháček Martin	SPN - Mladé letá, s. r. o.
Fyzika pre ZŠ 9 – 2. diel	Macháček Martin	SPN - Mladé letá, s. r. o.
Technická výchova pre 5. až 9. ročník ZŠ	Ivan krušpán a kol.	Expol Pedagogika, s.r.o.

- Didaktická technika**

Dataproyektor, PC, interaktívna tabuľa

- Materiálne výučbové prostriedky**

prezentácie a testy k tematickým celkom, PowerPoint, Excel, HotPotatoes

- Ďalšie zdroje**

Internet: www.infovek.sk , www.zborovna.sk

Tematický celok	Prierezové témy	Finančná gramotnosť	Medzipredmetové vzťahy
Elektrická energia	ENV – 1, 2, OŽŽ – 1, 2 TPPZ – 1, 5 OSR - 1, 2	1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	FYZ – elektrický ibvod
Technika – domácnosť – bezpečnosť	ENV – 3 OŽŽ – 3 TPPZ – 1, 5 OSR - 3	1.5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne	SJL opis pracovného postupu FYZ – bezpečnosť pri práci s elektospotrebitmi

ČLOVEK A SVET PRÁCE

Vzdelávací obsah je rozdelený do 2 tematických okruhov.

CELKOVÝ POČET HODÍN

1. Elektrická energia 17

2. Technika – domácnosť – bezpečnosť 16

Tematický celok	téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Stratégie vyučovania		Hodnotenie	
				metódy	formy	metódy	prostriedky
Elektrická energia	Energetika	Úvod do predmetu Oboznámiť sa s pojmom energetika jej právnou normou	Žiak má prehľad o organizovaní vyučovacích hodín a ich náplni. Žiak vie základné pojmy a vie ich vyhľadať v tajničke.	Skúsenostné metódy, dialóg	Tajnička, osemsmerovky práca s PC a datprojektorom práca s programom Hot Potatoes	Skupinové skúšanie	odpoveď prezentácia
	Elektrická energia	Elektrická energia Osvojenie si poznatkov o zdrojoch elektrickej energie a ich využitie	Poznať základné batériové zdroje elektrickej energie a akumulátory (primárne a sekundárne, elektromechanické - suché a mokré, elektrické - kyslé a alkalické).	Rozhovor, IKT	malé projekty podporujúce medzi predmetové vzťahy	Praktické preverovanie	odpoveď prezentácia
	Schémy elektrických zapojení	Osvojenie si elektrických značiek a orientácia sa v elektrických schémach	Vedieť čítať jednoduché elektrické značky schémy a zapojenia) a vedieť na elektrotechnickej stavebnici pre ZŠ zapájať jednoduché elektrické obvody.	Riadený rozhovor, skúsenostné metódy.	práca s PC a datprojektorom práca s programom Hot Potatoes	Skupinové skúšanie	odpoveď prezentácia

ČLOVEK A SVET PRÁCE

	Základný elektroinštalačný materiál	Poznať základný elek. inštalačný materiál, jeho funkcie a použitie	Poznať základný elektroinštalačný materiál, jeho funkciu a použitie (spínače, vidlice, zásuvky, žiarovkové objímky, poistky a ističe).	Riadený rozhovor,	malé projekty podporujúce medzi predmetové vzťahy	Praktické preverovanie	odpoveď prezentácia
	Práca s elktrotechnikou stavebnicou	Získať zručnosť pri zapájaní elektrických obvodov na stavebnici	Oboznámiť sa s používaním žiarovkovej skúšačky. Poznať funkciu a oboznámiť sa s hlavnými parametrami a so správnym používaním základných elektrických spotrebičov pre domácnosť.	Demonštrácia samostatná práca IKT	malé projekty podporujúce medzi predmetové vzťahy	Skupinové skúšanie	odpoveď prezentácia
	Práce súvisiace s technológiou montáže v elektrotechnike	Získanie vedomostí o technológiách montáží využívaných v elektrotechnike	Vedieť opísať výrobu a rozvod elektrickej energie a poznať ekologické aspekty výroby elektrickej energie. Poznať význam elektromeru a oboznámiť sa s príkladmi výpočtu spotreby elektrickej energie.	Rozhovor, demonštrácia	práca s PC a datprojektorom práca s programom Hot Potatoes	Praktické preverovanie	slovné hodnotenie
	Pravidlá bezpečnej práce s elektrickým prúdom	Oboznámiť sa s pravidlami bezpečnej práce s elektrickým prúdom a poskytovať prvú pomoc.	Poznať pravidlá bezpečnej práce s elektrickým prúdom a vedieť poskytnúť prvú pomoc pri úraze elektrickým prúdom.	Rozhovor, demonštrácia	malé projekty podporujúce medzi predmetové vzťahy		odpoveď prezentácia
	Výroba	Príprava projektu o výrobe a rozvodoch elek. energie	Oboznámiť sa s modernými elektrickými	Riadený rozhovor,		Práca vo dvojici	slovné hodnotenie

ČLOVEK A SVET PRÁCE

	a rozvod elektrickej energie		spotrebičmi v domácnosti.	prezentácia			
	Zdroje elektrickej energie	Príprava projektu o jednotlivých zdrojoch elek. energie	Žiak vie urobiť návrh projektu, preukáže svoje zručnosti vyhľadávaní informácií	Riadený rozhovor,	malé projekty podporujúce medzi predmetové vzťahy	Skupinové skúšanie	slovné hodnotenie
	Alternatívne zdroje energie Ekologické aspekty	Príprava projektu o alternatívnych energie	Žiak vie urobiť návrh projektu, preukáže svoje zručnosti vyhľadávaní informácií	Riadený rozhovor,	malé projekty podporujúce medzi predmetové vzťahy	Praktické preverovanie	odpoveď prezentácia
	Prezentácia projektov	Nácvik prezentačných a komunikačných schopností	Žiak vie prezentovať svoju prácu pre spolužiakmi, odpovedať na otázky	Riadený rozhovor,		Skupinové skúšanie	odpoveď prezentácia
Technika-domácnosť-bezpečnosť	Domová inštalácia elektrického prúdu	Základné elektrické spotrebiče Poznať funkcie, hlavné parametre a správne použitie elek. spotrebičov v domácnosti	Žiak vie správne a bezpečne použiť domáce spotrebiče, pozná ich hlavné parametre	Rozhovor	práca s PC a datprojektorom práca s programom Hot Potatoes	Praktické preverovanie	slovné hodnotenie
	Výpočet spotreby elektrickej energie. Úspory elektrickej energie	Poznať bytové inštalácie – kúrenie, rozvod studenej a teplej vody	Žiak pozná základné rozvody v domácnosti, vie kde sú umiestnené zariadenia na meranie spotreby	Rozhovo	práca s PC a datprojektorom	Skupinové skúšanie	odpoveď prezentácia

ČLOVEK A SVET PRÁCE

	Moderné elektrické spotrebiče	Poznať význam elektromera a oboznámiť sa s príkladmi výpočtu spotreby elektrickej energie	Žiak vie načo slúži elektrometer a vie vypočítať spotrebu elek. energie	Rozprávanie,	samostatná práca	Praktické preverovanie	slovné hodnotenie
	Konštrukcia vodovodného kohútika alebo batérie	Oboznámiť sa s modernými elek. spotrebičmi	Žiak pozná moderné elektrické spotrebiče. Vie čo je dôležité pri kúpe nového spotrebiča	Rozhovor	práca s PC a datprojektorom práca s programom Hot Potatoes	Skupinové skúšanie	odpoveď prezentácia
		Poznať zloženie a funkciu vodovodného kohútika	Žiak vie demontovať a opätovne zložiť vodovodný kohútik alebo batériu, vie vymeniť tesnenie.	Demonštrácia, rozhovor	malé projekty podporujúce medzi predmetové vzťahy	Praktické preverovanie	slovné hodnotenie
Prezentácia prác pred kolektívom		Záverečné hodnotenie Zhodnotenie práce a správanie žiakov	Žiak vie ohodnotiť svoju prácu	diskusia	Prezentácie IKT		odpoveď prezentácia